

Erindringer fra Kallerup

af Johannes Hornstrup

Johannes Hornstrup (1907-1998), der fra 1936 til 1976 drev gården »Ll. Todbøl« i Kallerup og var sognerådsformand i Skjoldborg-Kallerup fra 1951 indtil kommunesammenlægningen i 1970, nedskrev på sine ældre dage med sirlig håndskrift sine erindringer. – Med tilladelse fra familien Hornstrup har redaktionen udvalgt nogle afsnit, der – bortset fra tilretning til gældende retskrivning og rettelse af enkelte skrivefejl – er gengivet stort set uden ændringer. Johannes Hornstrup har nedskrevet erindringerne i årene fra omkring 1975 til ca. 1995.

Vort hjem »Nygård« blev i 1893 udstykket fra »Gl. Hornstrup« i Kallerup og hedder nu »Ny Hornstrup«, og der er ca. 80 tdr. ld. til gården.

I 1894 blev vore forældre gift, overtog gården og dannede her det hjem, hvor vi er født og opvokset. Det første, jeg kan huske, er, at vi havde en karl og en pige derhjemme, og at alle vi søskende også var derhjemme.

Da var far folketingsmand (*Niels Chr. Hornstrup var medlem af Folketinget 1909-1913, valgt af Højre i Thisted-kredsen, red.*), og da var det meget besværligt at rejse mellem Thy og København. Jeg mener, at det dengang tog næsten et døgn at rejse fra København til Thy. Det var langsomt gående damplokomotiver, der var for togene, og der var tre bæltter, hvor passagerer og godsvogne skulle føres over med færger. Jeg kan huske, at somme tider var det kun en enkelt dag, at far var hjemme.

Todbøl som stationsby

Da jernbanen i 1882 kom til Thy, blev der også station i Todbøl. Der blev bygget stationsbygning med kontor og ventesal samt en bygning syd for til varer og pakhus. Og ved sidesporet syd for blev der bygget kreatur- og svinefolde, der var overdækkede. Der blev også bygget boliger til stationsforstander, portør samt til en

baneformand. Der var også posthus, og der gik en landpost ud fra Todbøl til Todbøl Mark, Kallerup samt lidt af Nr. Skjoldborg.

I de første mange år var der rigtig mange, der benyttede toget, især til Thisted, men også syd på; nu kunne man jo komme i hele landet med toget, og det blev også meget brugt til sendelse af varer af alle slags.

I 1920 blev der bygget gæstgivergård ved stationen med kørestald, så folk, der skulle med toget, kunne holde og hestene blive passet. Der var krostuer og en lille købmandsbutik. Men der var ikke kunder nok til en kro i Todbøl, så den blev i 1924 solgt til købmand Charles Andersen fra Snedsted.

Allerede i 1930'erne går det tilbage med stationen. Bilerne bliver mere udbredt, og især

Todbøl Station, 1930.

lastbilerne tager godset fra banen. Nu forsvinder både stationsforstander og portør, baneformanden flytter til Snedsted, og det bliver nu en stationspasser, fru Søgaard, der ordner kontoret og det hele.

Men under krigen 1940-45 bliver der stor søgning til banen igen. Der blev sendt masser af tørv med banen, og i de tre tørre år under krigen blev der sendt mange vognladninger halm ned i Jylland, hvor det var endnu værre. Også gødningskridt fik vi i jernbanevogne samt den smule kunstgødning, vi kunne få. Næsten alle varer var med banen under krigen.

I 1956 blev Todbøl Station nedlagt og lavet om til et trinbræt, og i 1967 standser det sidste tog i Todbøl.

Fra sognerådets og fattiggårdens protokoller:

1884 betalt Poul Svalgaard for 4 dages arbejde – 2 kr.

Læge, senere tillige sygehuslæge Valdemar Buus virkede i Hundborg fra 1901 til 1935.

Datteren, Anna Louise Prip Buus, udgav i 1970 en lille bog om farens liv og virke. Uddrag af bogen er bragt som en artikel i Historisk Årbog 1996, side 23. Det fremgår af denne artikel, at læge Buus netop i 1909 anskaffede sin første bil. Det var en gul, åben 4 pers. Opel, ifølge datteren kun den tredje bil i Thy. Der var i befolkningen en betydelig modstand mod anskaffelsen – for hestene ville jo blive vilde af skræk! Amtsrådet havde givet tilladelse til brug af bilen på amtsvejene, men det varede flere år, før også kommunerne gav tilladelse.

Red.

- 1885 betalt Mariane Persson for syning af 6 kjoler – 3,75 kr.
- 1898 Niels Chr. Hornstrup valgt til sognerådets formand med en årlig løn på 75 kr.
- 1909 Ansøgning fra læge Buus, Hundborg, om at køre i bil på kommunens veje, kunne ikke anbefales og afsloges.
- 1911 Det vedtoges at bevilge Poul Thomsen yderligere fattighjælp med et 12 pundes rugbrød om ugen.
- 1916 Afstemning i Kallerup sogn om afhændelse af De Vestindiske Øer. For afhændelse stemte 3, imod 32. (*Det var således ikke de gode Kallerup-borgere, der bidrog til, at kongeriget blev formindsket med tre øer i 1917! red.*)

Storvask

... tænk bare på en ting som vask i dag og så dengang. Da havde man storvask en gang hver 4. uge, og det tog jo næsten en uge. Først skulle tøjet samles, sorteres og lægges i blød, og alle karrene skulle fyldes med vand, der skulle hentes ude ved brønden på den anden side af gårdspladsen. Det skulle pumpes op i zinkspande med en stor håndpumpe og bæres ind i bryggerset og fyldes i karrene. Det var jo os drenge, der skulle bære vand og brænde ind at fyre med under gruekedlen, hvor vandet blev varmet op, og hvor tøjet blev kogt. Og vi skulle trække den store vaskemaskine, der skulle vippe frem og tilbage. Var vi i skole, var det altid en af de unge karle, der skulle hjælpe til på vaskedagen og hjælpe pigen med at trække vaskemaskinen.

Om sommeren kunne man somme tider blive så tidligt færdig med vasken, at den kunne hænges ud sidst på eftermiddagen, når det var godt vejr. Men de fleste vaskedage kom tøjet først ud til tørring dagen efter, og mange gange måtte tøjet hænges til tørring på loftet, når det var dårligt vejr.

Derefter skulle tøjet dynkes, lægges sammen, rulles og stryges, og det, der trængte til at lappes, skulle ordnes. Rulningen foregik jo med den store rulle med sten i, den skulle trækkes frem og tilbage. Det var også tit karlernes arbejde at trække den, og så skulle der en til at lægge tøjet om stokkene før rulningen. Den måde rullede vi tøjet på til sidst i 1940'erne. Det var også først efter krigen, at vi kunne leje en mere moderne vaskemaskine.

Ølbrygning

Jeg kan også huske, at vi bryggede øl derhjemme. Det var meget omstændeligt. Et kar blev sat op på et ca. ét alen højt treben. Det kom der malt og humle i, og hvad der nu hørte til ølbrygningen. I bunden af dette kar var der et hul, som der blev sat en tap i, og deromkring blev der lagt rughalm, der skulle virke som en si. Så blev der hældt kogende vand på malten og det hele. Så skulle det trække, jeg ved ikke hvor længe, hvorefter tappen blev taget op, og det rene øl kunne nu løbe ned i et andet kar. De,

der lavede gammeløl, lavede det af det første hold, der gik gennem malten. Der blev nu lavet så meget øl, at det kunne fylde tre store tønder, der lå i kælderen.

Når øllet var lavet, blev det tilsat gær for at det kunne gære. Jeg husker ikke, hvor længe det stod, men når det var færdigt, var der et tykt lag gær på alle ølkarrene. Det blev skummet af, fyldt på en stor lerkrukke og brugt til at hæve brød med, når der skulle bages sigtebrød. Det blev også brugt til at pode med, næste gang der skulle brygges.

Jeg tror, jeg kun var 7-8 år, da Thisted Bryghus begyndte at køre ud på landet med øl i små ankre. Det fik vi hjemme, og det var meget bedre end det sure, hjemmelavede øl.

Bagning

Et andet af de store gøremål, som man dengang selv skulle klare hjemme, var bagning. Før min tid var det almindeligt, at al bagning foregik hjemme. Men jeg kan ikke huske, at man bagte rugbrød i vort hjem. Vi fik rugbrødet hos ba-

Ny Hornstrup, 1905.

geren i Sundby. Efter høst leverede far rug til bageren, og så kunne vi hente rugbrød hele året, det var 12 pundes brød = 6 kilo.

Når der skulle bages til jul i vort hjem, var det et stort arbejde. Det skulle foregå i den store murede ovn, som dengang var i alle hjem. Aftenen før der skulle bages sigtebrød, blev dejen lavet i et stort kar om aftenen før sengetid. Mel og gær blev rørt ud i mælk i karret og skulle stå til tidligt næste morgen, så var dejen hævet.

Næste morgen ved 4-tiden gik mor og pigen i gang med at ælte dejen, der forinden blev taget op af karret og lagt på en selde, og så blev det æltet med hænderne og formet til brød, der blev lagt på store plader med to eller tre brød på hver. Derefter blev det sat til hævnning i det lune køkken.

Når de var færdige med det, gik mor i gang med at ilde den store ovn, det vil sige at varme ovnen op, og det var der ikke andre end mor, der kunne, for det skulle gøres meget omhyggeligt, så ovnen blev lige varm over det hele. Som brændsel brugte man lyng eller grankvas, og der skulle fyres så længe, at de røde sten, ovnen var bygget op med, blev hvide. Når det var udbrændt, blev asken skrabet ud med en ovnrager, de sidste askerester fejtet til side med en våd halmvisk, og så var ovnen klar til, at brødene kunne sættes ind til bagning. Der kunne stå 14-15 store brød i ovnen, og det var nok til ca. én måned.

Mens brødene blev bagt, gik man i gang med at lave ekager (*boller lavet af sigtebrødsdej, red.*) og boller, der så kom i ovnen bagefter. Der blev bagt så mange kager, at det kunne fylde en stor løb, og en mindre løb blev fyldt med boller. Der var nok af den slags til længe efter jul. Derefter blev der bagt sirupskager og til sidst pebernødder i massevis.

Midt på dagen blev ovnen fyret op igen, for at den kunne holde sig varm til at bage det sidste.

Sådan en bagedag var en streng dag for mor. For selv om vi var mange, der skiftevis hjalp til, så var det jo hende, der skulle ordne og tilrettelægge det hele, og det var sen aften, inden man var færdige.

Skolegang og arbejde

Jeg kom i skole i Kallerup den 1. april 1914. Det var en skole, hvor vi fik lært noget, og jeg havde det altid godt med mine kammerater. Men jeg var aldrig glad for at gå i skole, for vi havde en meget hård og streng lærer i den unge lærer Eriksen. Til tider var han meget hidsig og brutal over for nogle af eleverne. Det gik aldrig ud over mig, for jeg skulle nok få lært mine lektier, når jeg så, hvordan nogle blev behandlet, når de ikke kunne lektierne. Nej, den hårde linie hver dag det passede mig ikke, og derfor var jeg aldrig rigtig glad for at gå i skole. Med årene blev lærer Eriksen mere venlig over for børnene i skolen.

Den sommer jeg blev 10 år, skulle jeg passe køerne. Det var ikke bare mig, der skulle det, det skulle alle. Der var jo også kun 8-10 køer, men det kunne til tider være strengt nok, for de stod jo i tøj, og de træhæle, tøjret skulle fæstes med, var ikke altid lige let at slå ned i jorden med en kølle, især når jorden var tør.

Når det om sommeren var varmt, kom oksebremserne, og når de stak, blev køerne helt tossede. Så bissede de og sprang rundt i tøjret, indtil de rev hælen op, eller tøjret sprang, og så løb de alt, hvad de kunne hjem i stalden med halen lige i vejret. Når det var rigtig varmt, kunne køerne først komme ud ved 6-7 tiden om aftenen, og de skulle ind igen kl. halv ni for at blive malket.

I almindeligt vejr kom køerne på græs, når vi havde spist morgenmad, og de, der skulle malkes, kom ind igen til middag og blev malket og så ud på græs igen, indtil de skulle i stalden igen og malkes om aftenen. Køerne var

Kallerup Skole.

aldrig på græs om natten, fordi de stod i tøjr. Rev de sig løs, var der jo ingen til at se efter dem, og så kunne de ødelægge kornet.

Fårene skulle flyttes flere gange i løbet af dagen. Det var ikke så svært, når bare ingen havde revet sig løs, for så gik de jo gerne i snære med andre får, og så var det ikke let at få dem skilt ad igen.

I begyndelsen var det værst, når der skulle muges i stalden. Det skulle gøres to gange daglig. Om morgenen var det de andre, der muggede, men om eftermiddagen var det mig, og det var med den tunge træbør. Dengang var der kun cement i bunden af grebningen. I båsene og i gangen var der pikning af sten, der var samlet på marken. Der skulle køres mange gange for at få muget, for vi havde jo næsten nok at gøre med den tomme bør i den alder. Efterhånden som vi blev ældre, blev det lettere.

Der var nogle drenge, der havde plads om sommeren hos landmændene, og de skulle altid tidligt op og arbejde ved forskellige ting, inden de skulle i skole. Det var meget strengt for de drenge, når de også skulle følge med i skolen.

Min fars tillidshverv

Foruden sine andre tillidshverv var far også vurderingsmand for Jyllands Kreditforening, hvad der også var meget besværligt. Hans medvurderingsmand boede i Morup Mølle i Bed-

sted sogn. Skulle de vurdere i Sydthy, skulle far med toget syd på, hvor kollegaen tog imod ham og så kørte omkring med hestevogn. Og var det i nordkredsen, tog far imod ham i Snedsted, Todbøl eller Sjørring og kørte langt ud omkring.

Jeg husker, at når far skulle ud til møder eller lignende, så var det gerne ved 10-tiden, at jumben og hesten blev gjort klar til at køre, og far startede. Og det var næsten altid over spisetid om aftenen, inden han kom hjem. Når vi hørte vognen komme ind i gården, skulle en af mine store brødre ud og spænde hesten fra og sætte vognen ind i vognporten.

Det sidste år vi havde far, havde han så grueligt meget at tage vare på udadtil. Det var ikke ret tit, han var hjemme en hel dag. I 1916, da far blev valgt til amtsrådet, fik vi telefon derhjemme, det var nummer 7 i Sundby. Det var kun få, der dengang havde telefon ude på landet, og det varede flere år, inden der kom flere

Dorthea og Niels Chr. Hornstrup.

telefoner i Kallerup. Derfor blev der tit ringet til os om at give en besked til andre i Kallerup. Så skulle vi børn jo af sted til vedkommende, men det var vi ikke så kede af, for det gav jo altid kager eller andet, tit også en 25 øre.

(Redaktionen har valgt at udelade de næste års barndoms- og ungdomserindringer og springe frem til midten af 1930'erne. Efter sin konfirmation havde Johannes hjulpet til hjemme på Nygård, der efter farens død i 1922 var overtaget af den ældre søn, Kristian. Der var dog også blevet tid til et ophold på Tommerup Højskole i 1928 / 29. Det var også i de år, han kom til at kende Marie fra »Landbolyst« i Hundborg. Johannes og Marie blev forlovet i 1935 og gift i 1936).

Købet af »Ll. Todbøl«

I maj måned 1936 købte jeg »Ll. Todbøl« for 87.500 kr. Jeg havde ikke ret meget at købe for, men sælgeren var velvilligt indstillet og ville lade 20.000 kr. stå i 10 år. Så skulle jeg udbetale 20.000 kr., og dem havde jeg ikke, men min søster Stinne var villig til at låne mig nogle tusinde, så kunne jeg klare det. Det var jo lige efter de svære år i 1930-34, og mine brødre var meget imod, at jeg ville købe så stor en gård. Men den var jo fuld besat, over 50 stk. kvæg, 7 heste og nogle svin.

Der var meget at se til på alle måder, det hele var så upraktisk, og især stuehuset var meget forfaldent. I haven var den yderste række mursten faldet ned under to vinduer. Det fik vi muret op, men det var først i 1937, vi fik en murer til at rappe hele ydermuren ud, og så blev den kalket. Også det indvendige fik vi set en del til, inden vi blev gift i november 1936.

Det var først i 1937, vi fik elektricitet indlagt. Der blev bygget en transformator i Kallerup, den skulle dække hele Kallerup og Todbøl. Det var ikke godt, der var al for lidt strøm, selv om det ikke var alle, der var med. F.eks. »St.

Todbøl« kom først med i 1940'erne. Kraftstrøm til motorer fik vi først i 1941.

Isvintre og snekastning

I vinteren 1937-38 havde vi en streng isvinter, og der var masser af sne. Der var et par dage, hvor toget ikke kunne køre. Og på kommunevejene skulle vi fra »Ll. Todbøl« altid møde med to mand med skovle for at holde vejene farbare, og det var meget svært, for mange gange, når vi var færdige med at rydde vejene, kom der sne igen, og så kunne vi begynde forfra. Men det var jo vilkårene i de lange, strenge vintre, inden sneplovene kom.

Det var landmændene, der skulle holde vejene ryddet for sne. Sognerådene valgte snefogeder rundt i kommunerne, og de stod med ansvaret og »bojede« landmændene til at udføre arbejdet. Snefogeden var altid til stede, når der skulle kastes sne, og holdt kontrol med, at folkene mødte. Var der snefygning i flere dage, og vejene var lukkede af sne, »bojede« snefogeden to mand, der skulle sætte halmviske ved overkørsler, så der kunne køres over markerne. De, der skulle rydde sne, fik ingen betaling for arbejdet. Det skulle gøres pr. honnør, og det var nu engang landmændene, der skulle udføre den opgave.

Den tyske besættelse

Den 9. april 1940 var vi ved at køre staldgødning ud øst for gården. Så kan jeg huske, at ved 10.30 tiden kom mælkekusken tilbage fra mejeriet og fortalte, at tyskerne var gået over grænsen og var på vej op i landet. Jeg kom hjem i en fart og fik lukket op for radioen. De tyske tropper var i gang med at besætte hele landet. Over middag kom de gennem Skjoldborg, og inden aften var hele landet besat. Der kom nu mange forordninger om, hvordan befolkningen skulle forholde sig. Hele befolkningen var

stærkt rystet, selv om vi i lang tid havde været bange for, at det skulle ske.

Sammen med de meget strenge vintre under besættelsen havde vi også meget tørre somre, der gav en meget lille avl, så der var bekymringer på mange måder. I 1941 var avlen så lille, at vi kunne se, at vi ikke kunne klare vinteren med den halm, vi havde. Så tog jeg ud til »Vester Faddersbøl« og fik lov til at slå lyng dér. Vi var så i flere dage ude at slå lyng med høle, og da det blev tørret lidt og revet sammen, fik vi fire store læs i vore stængevogne. Det slog til i tre måneder som foder til kvæget om eftermiddagen i stedet for halm. Jo, lyng var et meget godt supplement at fodre med i en kritisk situation.

Vi havde her i Thy rigtig mange tyske tropper, fordi tyskerne var bange for, at de allierede ved en eventuel invasion ville gå i land på den jyske vestkyst. Vi ved jo, at der på »Gåsbjerg«, oven for »Ll. Todbøl« hvor ungdomsskolen nu

ligger, blev bygget en radarstation, så tyskerne kunne opfange signaler langt ud over havet, hvis der var fly på vej til Danmark.

De sidste par år var der megen sabotage over for den tyske værnemagt, og det gjaldt også i Thy. Jernbanen blev sprængt mange gange, især i den sidste vinter. Derfor blev der sat vagt ved banelinien for at holde sabotører væk. Disse vagthold blev indkvarteret hos landmændene rundt på gårdene. I lang tid havde vi indkvartering, først i karlenes værelse og i folkestuen. Senere var de i laden, hvor de sov i et par halmgulve i en par meter halm, og det gjorde de lige til krigen holdt op den 4. maj 1945.

Der kom en vogn rundt med mad hver dag til vagtholdene, ca. en snes mand. Men det var en meget dårlig behandling, de fik, så der var jævnlige nogle, der rundt hos landmændene købte lidt flæsk og æg. Så kom de ind til mor (*Marie, red.*) og bad hende om at stege det for dem, og det gjorde hun tit, for de prøvede al-

Marie og Johs. Hornstrup med sønnerne Tage og Niels i haven, 1945.

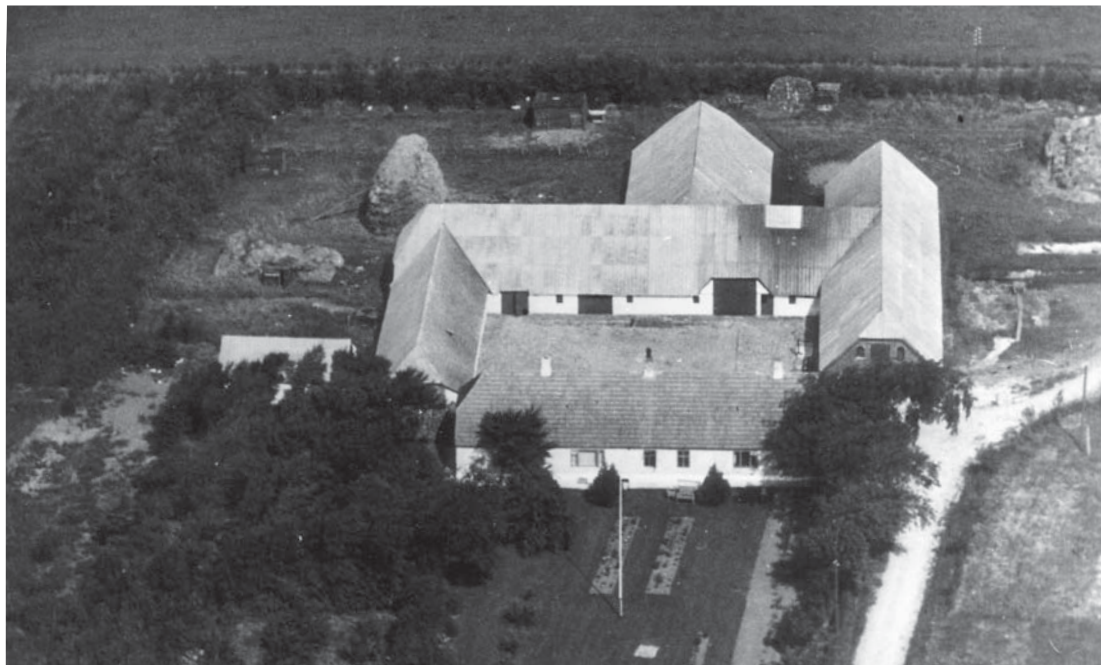
drig at købe af os. Men hvor de nød det! Efter hvad der blev sagt, var det krigsfanger, de brugte til bl.a. jernbanevagter. Jeg husker, at de altid var umådelig flinke, så vi var lige ved at holde af dem. Drengene gik da også ude i laden hos dem, når det passede dem. De var da 7 og godt 3 år.

Jeg husker engang, der rejste et hold. Det var lige over middag, de på kommando blev stillet op i geled. Jeg husker ikke, om det var det sidste hold, men vi stod alle, også pige og karle, uden for døren og så på. Uden videre er der en af soldaterne, der bryder ud af rækken og går hen til mor og giver hende en gave fra dem alle sammen. Derefter hilste de alle sammen med fuld honnør, og lidt efter marcherede de ud af gården – hvor var det rørende både for dem og for os. Gaven, der var købt sort hos en manufakturhandler i Thisted, bestod af en smuk underkjole, noget almindelige mennesker ikke havde kunnet købe de sidste 4-5 år.

Den 5. maj om morgenen var vi alle på gården med til at hejse flaget over et frit Danmark. Hvor var vi lykkelige.

Sognerådsformand

I 1950 blev jeg valgt til sognerådet, og det var ikke så besværligt at være menigt medlem. Men under ligningen i 1951 var der et af sognerådsmedlemmerne, der trak mig til side ude i gården. Han ville fortælle mig, at til april skulle vi have ny sognerådsformand, og at det skulle være mig. Jeg protesterede straks, jeg havde ingen forudsætninger for at kunne gennemføre det, og jeg havde heller ikke tid til det. Jeg vidste, at den nuværende brugte næsten al sin tid på det. Der gik en kort tid, så kom der to medlemmer af sognerådet hen til mig og ville tale om det. De pointerede stærkt, at jeg blev nødt til at indstille mig på at blive formand. Der gik atter lidt tid, og jeg talte med nogen

Lille Todbøl ca. 1950.

Skjoldborg-Kallerup sogneråd 1958-1962. Fra venstre: Marius Poulsen, Anders Nielsen, Martin Jespersen, Johs. Hornstrup, Hans Chr. Henriksen, Peder Frøkjær og J. I. Jensen.

om det og stillede så den betingelse, at jeg ville have en sekretær til alt det skriftlige arbejde. Sådan blev det, og jeg blev ved som formand i 19 år, alt for længe, den tid kunne jeg have brugt på en bedre måde.

Ny skole og sognegård

Ellers gik livet sin stille og rolige gang, vi havde i reglen nogle dygtige medhjælpere herhjemme, men i sognerådet var der meget at tage vare på. Vi skulle have bygget ny skole i Skjoldborg, den gamle var under al kritik. Det allerførste, der skulle laves, var afløb fra skolen, og så skulle der laves kloakering af hele Skjoldborg by. Der blev lavet beregninger, arbejdet udliciteret og udført med rensningsanlæg nede ved bækken.

Så kunne vi gå i gang med arkitekten og amtsskolekonsulenten, hvor stor skolen skulle være og hvordan den skulle bygges. Sognerå-

det var sammen med arkitekt Iversen, Thisted, nede i Jylland og se på skoler, der lige var bygget. Vi var også henne og se Sennels Skole, men den type interesserede os ikke. Arkitekten gik i gang med tegninger til en skole, og jeg var ude hos ham utallige gange for at aftale detaljer og forskelligt vedrørende byggeriet.

Da de foreløbige tegninger var færdige, blev de forevist sognerådet og amtsskolekonsulent Mejlgaard. Det var i det gamle forsamlingshus i Skjoldborg, det fandt sted. Tegningerne blev godkendt og skulle så gøres klar til at sendes ind til amtsskolekommissionen til endelig godkendelse. Efter dette møde sad amtsskolekonsulenten og jeg tilbage og drøftede det videre forløb. Da siger han: »Jeg kan ikke forstå, at I ikke bygger en sognegård, når I kun har det her gamle forsamlingshus«. Jeg var nu blevet interesseret i det, og Mejlgaard regnede ud, hvad det ville koste at bygge en passende

sognegård, og hvor meget tilskuddet var. Jeg tog det med hjem og gik og tyggede på det et par dage. Så sammenkaldte jeg sognerådet til et ekstra møde og forelagde dem sagen.

Det kom jo helt bag på dem, og de var meget i tvivl, om det var rigtigt at bygge en sognegård. Så var der en, der foreslog, at hvis forsamlingshuset ville skyde deres midler ind i projektet, så kunne de gå med til det. Vi fik et møde med bestyrelsen i forsamlingshuset, og de gik med til det på visse betingelser.

Sognerådet var herefter ude at se på sognegårde, og arkitekten gik i gang med tegninger, der nu blev udvidet med kommunekontor, mødelokale samt en lejlighed ovenpå til pedel. Der blev nu lavet endelige tegninger, der blev

godkendt af de overordnede, og der blev holdt licitation. Arbejdet begyndte i november 1954, og den 19. november 1955 blev skolen indviet og straks taget i brug.

Jeg havde umådelig meget arbejde med det skolebyggeri, og samtidigt byggede vi lade i »Ll. Todbøl«. Jeg var i Skjoldborg flere gange i hver uge, når der var små detaljer, der skulle afgøres, men det hele blev klaret.

(Johannes Hornstrup afslutter denne afdeling af erindringerne med at fortælle, at festen i anledning af datteren Annys barkedåb i sommeren 1955 blev holdt i den nyopførte lade, red.)